

המוסדות שלא למטרת רווח

1. קווי ההתפתחות העיקריים

היקף הפעילות הריאלי¹ של סקטור המוסדות שלא למטרת רווח עלה בשנת 1976 בשיעור דומה לעלייה של השנה הקודמת, והסתכם ב-7.8 מיליארד ל"י. במונחים ריאליים, גדלו השנה סך השימושים (תשלומי שכר, קניות שוטפות וקניות על חשבון הון) בכ-2 אחוזים, בהשוואה ל-1.5 אחוזים ב-1975. העלייה בסקטור המוסדות שלא למטרת רווח בולטת על רקע הירידה של 4 אחוזים בסך השימושים המקומיים (צריכה פרטית, ציבורית והשקעה), לאחר שבשנת 1975 חלה עלייה דומה, הן בסקטור והן בשימושים המקומיים. תשלומי השכר גדלו בשנה הנסקרת ב-34 אחוזים לעומת 41 אחוזים ב-1975. תשלומים אלו משקפים את השינוי במחיר העבודה ואת השינויים במספר העובדים. במונחים ריאליים הם גדלו ב-3.5 אחוזים ב-1976.

הקניות השוטפות של הסקטור גדלו ריאלי ב-1976 ב-5 אחוזים, בהשוואה לירידה של 4 אחוזים ב-1975. הדבר תואם במידה מסוימת את ההתפתחות בצריכה הפרטית, שעלתה ב-1976 ב-4 אחוזים לאחר שירדה במקצת ב-1975.

בניגוד לעליות בשכר ובקניות השוטפות, ירדה ההשקעה של הסקטור בכ-9 אחוזים ב-1976, בהמשך לירידה של כ-4 אחוזים ב-1975. יש לציין, שההשקעה הגולמית במשק ובסקטור הציבורי ירדה ב-1976 בשיעור גבוה יותר (13 אחוזים).

לוח י"א-1 מורה על גודלה והיקפה של פעילות סקטור המוסדות ללא מטרת רווח יחסית לפעילות המשקית או פעילות הסקטור הציבורי. משקלם של שימושי הסקטור בסך השימושים המקומיים (הצריכה הפרטית והציבורית, וההשקעה) הסתכם ב-1976 ב-6 אחוזים, לעומת 5.5 אחוזים אשתקד ו-6 אחוזים ב-1974. בדרך כלל, שמר הסקטור על חלקו בשימושים המקומיים במשך תקופה ארוכה. במוצק שנת הסתכם משקל זה בשנים 1962 עד 1972 בכ-6.5 אחוזים.

גם הרכיבים השונים של שימושי הסקטור (קניות שוטפות, שכר, השקעות) שמרו על חלקם ברכיבים המקבילים של הפעילות הכלל-משקית; לדוגמה, משקל הקניות השוטפות של הסקטור בסך הצריכה הפרטית היה 4 אחוזים השנה, בדומה לשנתיים הקודמות ולמוצק הרב-שנתי. משקל ההשקעה של הסקטור בסך ההשקעה הגולמית במשק עמד על כ-5 אחוזים ב-1976, שיעור שלא השתנה במשך מרבית השנים בעבר.

¹ היקף הפעילות של סקטור המוסדות ללא מטרת רווח מתבסס על מדגם של 21 מוסדות גדולים. הנתונים המובאים בפרק זה מתוקנים לשנה על פי מניינים (התיקון לוקח בחשבון את האינפלציה ששררה בתקופה זו). בנספח יובאו נתונים ללא התיקון הזה.

² שימושים או מקורות בפרק זה הכוונה למעט שימושים ומקורות פיננסיים.

אינדיקטורים להיקף הפעילות של סקטור המוסדות שלא למטרת רווח, 1974 עד 1976
(אחוזים)

1976	1975	1974	
6.0	5.5	6.0	חלקם של שימושי הסקטור בסך השימושים המקומיים
11.5	12.0	12.0	חלקו של השכר בסקטור בסך השכר במשק
4.0	4.0	5.0	חלקן של הקניות השוטפות בסך הצריכה הפרטית
5.0	4.5	4.5	חלקן של הקניות בחשבון הון בסך ההשקעה במשק
			חלקן של הקניות בחשבון הון בסך הקניות בחשבון הון
71.0	74.0	73.0	של הסקטור הציבורי
53.0	52.0	52.0	חלקו של השכר בסקטור בסך השכר בסקטור הציבורי (למעט ביטחון)
72.0	72.0	75.0	חלקם של שימושי הסקטור בסך הצריכה הציבורית האזרחית

פעילות כלכלית זו של סקטור המלכ"ר מומנה מהסקטור הציבורי, מחוץ לארץ, ומאמצעים עצמיים. בשנת 1976 התבצע חלק הארי מהמימון באמצעות תשלומי העברה בסך 4.3 מיליארד ל"י, כ-3 מיליארד ל"י ממכירות, וכחצי מיליארד ל"י נרשם כגירעון.

המקורות העצמיים¹ של הסקטור נטלו ב-1976 39 אחוזים מסך המקורות, בהשוואה ל-37 אחוזים בשנתיים שלפני כן. עלייה קלה זו נבעה בעיקרה מהגידול בהוצאות האישיות, והדבר מסביר במידה מסוימת, את הירידה במשקל הגירעון בסך המקורות: מ-8 אחוזים ב-1974 ו-9 אחוזים ב-1975 ל-6.5 אחוזים ב-1976. יש לציין כי המוסדות התומכים בסקטור שלא למטרת רווח, בעיקר הממשלה, לחצו על המוסדות להקטין את גירעונם, בהתאם למדיניות הכוללת של הממשלה לקיצוץ תקציביה.

כאן המקום להדגיש, כי מטרתו של סקטור המוסדות ללא מטרת רווח הינה לספק שירותים ומוצרים ציבוריים, ברוב המקרים במחיר נמוך מעלותם; ומכאן גם נובעת תלותו בסקטור הציבורי, הרואה בפעילות המלכ"ר השלמה לפעילותו הסוציאלית והחברתית. עקב גודלו ומורכבותו של הסקטור, ומספרם הרב של המוסדות המרכיבים אותו, אין באפשרותו של הסקטור הציבורי התומך בו לקבוע את גודלה של פעילות המלכ"ר שתתאים למדיניות הכלכלית. כך נוצרים תקציבים גירעוניים והבדלים בין ההוצאות בפועל לבין הצעות התקציב, בעיקר בתקציבי הפיתוח. בסופו של דבר, נאלצת הממשלה לתמוך במוסדות ולגשר על הפער בין הוצאותיו להכנסותיו. הדבר מתבטא בגירעון המצטבר של המלכ"ר, אשר גדל מ-600 מיליון ל"י בתחילת שנת 1974 למיליארד ל"י ויותר ב-1976. הסקטור הציבורי סייע למלכ"ר בגירעונו באמצעות מענקים, הלוואות לקונסולידציה של חובות, ביטוחי הצמדה ועוד. תמיכות אלה, שנאמדו ב-1974 בכ-40 מיליון ל"י, גדלו ל-200 מיליון ל"י ול-320 מיליון ל"י ב-1975 וב-1976, בהתאמה.

הגירעון השנתי של סקטור המוסדות ללא כוונת רווח, לאחר התמיכות של הסקטור הציבורי, מומן באמצעות מקורות פיננסיים. המקורות הפיננסיים כללו תקבולים מהלוואות, ממכירות נכסים

¹ המקורות העצמיים כוללים את המכירות (ובתוכם מסי חבר) והעברות מהסקטור הפרטי.

פיננסיים, וגידול בקרנות של המוסדות. המקורות הפיננסיים הסתכמו השנה בכ-900 מיליון ל"י, לעומת מיליארד ל"י ב-1975. הירידה בשנת 1976 נבעה בעיקר מצמצום ההלוואות עקב עליית שערי הריבית במשק, ומהתכווצות הגירעון השנתי בעקבות הירידה בהשקעות הסקטור. יש לציין את העלייה הניכרת הריאלית של החיסכון השליילי של הסקטור ואת הגידול במקורותיו העצמיים. כל זה התלווה לצמצום בהעברות הסקטור הציבורי וגידול התלות בחו"ל.

לוח י"א - 2

השימושים והגידול הריאלי של סקטור המוסדות שלא למטרת רווח לפי תחומי הפעילות
1974 עד 1976

1976	1975	1976	1975	1974	
(אחוזים)		(מיליוני ל"י)			
					בריאות
3.5	12.0	1,612.2	1,202.3	813.6	שכר
11.0	—1.5	1,311.0	912.4	660.8	קניות שוטפות
—7.0	4.5	501.3	414.7	299.5	קניות ע"ח הון
4.5	6.0	3,424.5	2,529.4	1,773.9	סך הכול
					חינוך ומחקר
3.5	4.5	1,678.0	1,252.2	938.3	שכר
1.0	—9.0	787.3	603.3	473.3	קניות שוטפות
—11.0	—4.5	612.7	532.2	420.3	קניות על חשבון הון
0.5	—2.5	3,078.0	2,387.7	1,831.9	סך הכול
					סעד ושוניים
4.0	8.0	659.9	490.6	343.6	שכר
—2.0	2.0	455.6	359.1	251.0	קניות שוטפות
—6.0	—16.0	233.0	191.3	171.5	קניות על חשבון הון
0.0	1.0	1,348.5	1,041.0	766.1	סך הכול
					סך כל הסקטור
3.5	7.0	3,950.1	2,945.1	2,095.5	שכר
5.5	—3.5	2,553.9	1,874.8	1,385.1	קניות שוטפות
—9.0	—4.0	1,347.0	1,138.2	891.3	קניות על חשבון הון
2.0	1.5	7,851.0	5,858.1	4,379.1	סך הכול

הערות: הקניות השוטפות כוללות את תשלומי הריבית. הנחונים על השכר נוכו בעליית השכר לשכיר של הסקטור הציבורי כדי לקבל את הגידול הריאלי. הקניות השוטפות נוכו במחירי הצריכה הפרטית ואילו ההשקעות נוכו בעליית מחירי ההשקעה בסקטור הציבורי.

עודף הביקוש של הסקטור ירד ריאלי ב-3 אחוזים ב-1976 — ירידה קטנה לעומת הירידה הריאלית הניכרת, שחלה בעודף הביקוש המקומי של הסקטור הציבורי (ראה לוח י"א-4).

2. מבנה הסקטור

בסקטור המוסדות ללא כוונת רווח כלולים כיום כעשרת אלפים מוסדות ויותר. מוסדות אלו רשומים, בדרך כלל, כאגודות עותומניות, הנהנות ממסוי נמוך בהשוואה למוסדות אחרים. המוסדות פועלים בכמה תחומים: חינוך, בריאות, סעד ושירותים חברתיים שונים. האחרונים כוללים מוסדות בתחומי דת, ספורט, התארגנות מקצועית ועוד. עם זאת, יש לציין שמספר מוסדות מועטים יחסית (כ-20 מוסדות) מהווים את עיקר הסקטור.

מוסדות החינוך והמחקר היו ב-1976 39 אחוזים מסך כל השימושים של הסקטור, לעומת 40 אחוזים ב-1975 ו-42 אחוזים ב-1974. ירידה זו במשקל החינוך הינה בהמשך למגמה, שהחלה בראשית שנות ה-70, תקופה בה הגיע משקלו של החינוך לשיא של 44 אחוזים, — לאחר התרחבות מהירה של החינוך (ובעיקר החינוך הגבוה).

מגמה הפוכה התרחשה במוסדות הבריאות: אלו התרחבו מאז שנת 1972 הן בתחום ההשקעות והן בתחום ההוצאה השוטפת. משקלם בשנת 1976 הסתכם ב-44 אחוזים בהשוואה ל-42 ב-1975. התרחבות מוסדות הבריאות קיזזה את ההצטמקות של מוסדות החינוך; יתר מוסדות הסקטור, מוסדות הסעד ומוסדות שונים אחרים — שמרו פחות או יותר על משקלם במשך מרבית השנים בעבר. האחרונים נטלו כ-17 אחוזים מסך הפעילות של הסקטור ב-1976.

התפתחויות אלו משתקפות גם בקצב ההתפתחות הריאלית: בשנת 1976 חל קיפאון בשירותי החינוך, לאחר ירידה קלה ב-1975, ואילו הפעילות הריאלית של מוסדות הבריאות גדלה בכ-5 אחוזים בשנת 1976 לעומת 6 אחוזים ב-1975.

3. השימושים במקורות של סקטור המוסדות שלא למטרת רווח

סך שימושי הסקטור (למעט שימושים פיננסיים, ראה להלן) הסתכמו ב-1976 ב-7,851 מיליון ל"י, עלייה ריאלית של 2 אחוזים, לעומת שיעור דומה אשתקד.

השימושים כוללים את תשלומי השכר, קניות בחשבון הון, וקניות שוטפות. האחרונים כוללים גם תשלומי ריבית. משקל השכר בסך השימושים גדל מ-48 אחוזים ב-1974 ל-50 אחוזים ב-1976. משקל הקניות השוטפות היה יציב, ואילו משקלן של קניות בחשבון הון ירד מכ-21 אחוזים ב-1974 לכ-17 אחוזים ב-1976. זוהי תוצאה לוואי של הקפאת הבנייה של מבני ציבור מצד הממשלה, אשר יחד עם הקיצוצים התקציביים הכספיים (בעיקר של תקציבי הפיתוח) צמצמה את מקורותיהם של המוסדות. הדבר אף אילץ את המוסדות להשתמש למימוןם ממקורות כספיים לטווח קצר, ולהגדיל את הגירעון המצטבר בתקציב הפיתוח. מאחר שההוצאות בחשבון שוטף (קניות ותשלומי שכר) הינן רכיבים קשחים כלפי מטה, כלומר קשה לצמצמן, התבטא הלחץ של הסקטור הציבורי על תקציבי המוסדות בירידה בהשקעות, בעוד ששאר השימושים המשיכו לשמור על משקלם. עם זאת, היתה התפתחות שונה בתחומים השונים: במוסדות הבריאות עלו הקניות השוטפות במונחים ריאליים בשיעור של 11 אחוזים, בעוד שקניות על חשבון הון ירדו ב-7 אחוזים; במוסדות החינוך חלה ירידה ריאלית חריפה יותר בהשקעות, בעוד שהקניות השוטפות עלו אך בשיעור מועט יחסית.

סה"כ המקורות של המוסדות שלא למטרת רווח לפי תחומי הפעילות, 1974 עד 1976

העלייה או הירידה (—)
לעומת השנה הקודמת

1976	1975	1976	1975	1974	
(אחוזים)		(מיליוני ל"י)			
בראות					
20	46	650.0	550.6	378.3	העברות נטו מהסקטור הציבורי
52	50	341.7	224.6	149.6	העברות מחו"ל
44	37	2,016.7	1,396.9	1,016.9	מקורות עצמיים
14	56	407.1	357.3	229.1	הגרעון השנתי
35	43	2,424.5	2,529.4	1,773.9	סה"כ מקורות
חינוך ומחקר					
29	28	1,918.0	1,483.5	1,157.4	העברות נטו מהסקטור הציבורי
47	46	554.3	377.5	259.4	העברות מחו"ל
39	35	583.3	419.8	311.7	מקורות עצמיים
—80	3	22.4	106.9	103.4	הגרעון השנתי
29	30	3,078.0	2,387.7	1,831.9	סה"כ מקורות
סעד ושונים					
30	25	309.7	238.0	190.4	העברות נטו מהסקטור הציבורי
40	25	478.3	342.6	275.0	העברות מחו"ל
28	36	485.6	378.3	278.1	מקורות עצמיים
—9	263	74.9	82.1	22.6	הגרעון השנתי
30	36	1,348.5	1,041.0	766.1	סה"כ מקורות
סה"כ הסקטור					
27	32	2,886.7	2,272.1	1,726.1	העברות נטו מהסקטור הציבורי
45	38	1,374.3	944.7	684.0	העברות מחו"ל
41	37	3,085.6	2,195.1	1,060.9	מקורות עצמיים
—8	54	504.4	546.3	355.1	הגרעון השנתי
32	36	7,851.0	5,958.1	4,371.9	סה"כ מקורות

4. המקורות של סקטור המוסדות שלא למטרת רווח

המקורות (למעט מקורות פיננסיים) אשר מימנו את היקף הפעילות הכלכלית של הסקטור מורכבים ממקורות עצמיים של הסקטור, מהעברות מהסקטור הציבורי ומהעברות מחוץ לארץ. הגירעון השנתי שנרשם משלים את הפער בין השימושים לסך תקבולי הסקטור. חלק הארי של תקבולי הסקטור מורכב מהעברות מהסקטור הציבורי (העברות נטו)¹. אלו ירדו ריאליט בכ-2 אחוזים ב-1976 לעומת ירידה של 6 אחוזים ב-1975; בעקבות זאת ירד משקלם של ההעברות נטו מהסקטור הציבורי מסך תקבולי הסקטור מ-43 אחוזים ב-1974 ל-39 אחוזים ב-1976. לחצה של הממשלה לקיצוץ תקציבי מוסדות הסקטור, במסגרת המדיניות הכלכלית

¹ סך העברות נטו של הסקטור הציבורי הסתכמו ב-2,887 מיליון ל"י. בפרק י' (הסקטור הציבורי) נרשמה העברה של 3,169 מיליון ל"י. ההבדל נובע משיטת איסוף נתונים שונה, וכן מהגדרה שונה של אוכלוסייה.

הכוללת המריץ את המוסדות להעמיק את הגבייה ממקורות אחרים של הסקטור, דהיינו מחוץ לארץ, ממקורות עצמיים ומהלוואות, וכך גדל משקל ההעברות מחוץ לארץ מ-17 אחוזים ב-1975 ל-19 אחוזים ב-1976. משקל המקורות העצמיים גדל אף הוא מ-40 אחוזים ב-1974 ל-42 אחוזים ב-1976. יש לציין, כי תמיכות הסקטור הציבורי ניתנו בתנאי שהמוסדות יגדילו את מקורותיהם העצמיים. כך, למשל, הותנה ביטוח ההצמדה לקופות החולים בהעלאת דמי הביטוח הרפואי ובגביית היטל על תרופות. ואכן, המקורות העצמיים של הסקטור גדלו ריאלית ב-9 אחוזים ב-1976, לאחר ירידה ריאלית של כ-3 אחוזים ב-1975.

מן הראוי לציין, שתמיכת הסקטור הציבורי למוסדות החינוך גבוהה בשיעור ניכר מהתמיכה למוסדות הבריאות. כשני שליש מסך התקבולים של מוסדות החינוך מקורם בהעברות של הסקטור הציבורי, בהשוואה לרבע מסך התקבולים של מוסדות הבריאות. ההעברות מחוץ לארץ ב-1976, עלו במונחים ריאליים, הן במחירים המקומיים (ב-12 אחוזים) והן במחירי מטבע חוץ) לאחר שהתייצבו בשנה הקודמת.

לוח י"א-4

השפעתם של המוסדות שלא למטרת רווח על החיסכון הלאומי, עורף הביקוש של מוסדות אלו ומימון, 1974 עד 1976

1976	1975	1974	
(מיליוני ל"י)			
עודף הביקוש			
6,504.0	4,819.9	3,480.6	1. הוצאות בחשבון שוטף
			2. פחות : מכירות והעברות נטו מהסקטורים הציבורי והפרטי
5,972.3	4,467.1	3,332.8	3. החיסכון השלילי של הסקטור בפעילות השוטפת
531.7	352.8	147.8	4. קניית בחשבון ההון
1,347.0	1,138.2	891.3	5. עודף הביקוש (3) + (4)
1,878.7	1,491.0	1,039.1	
מימון עודף הביקוש			
1,374.3	944.7	684.0	6. העברות מחוץ לארץ
504.4	546.3	355.1	7. אשראי נטו מהסקטורים האחרים במשק
1,878.7	1,491.0	1,039.1	8. עודף הביקוש (6) + (7)

5. עודף הביקוש ומימון

ניתן להעריך חלקית את תרומתו של סקטור המוסדות שלא למטרת רווח לביקוש הכולל במשק באמצעות אומדן עודף הביקוש והדרכים למימונו (ראה לוח י"א-4). לאחר גיכוז ההוצאות בחשבון השוטף (תשלומי שכר וקניית שוטפות) בסך כל המכירות והעברות מסקטורים אחרים במשק, מתקבל החיסכון (השלילי) של הסקטור, הנוצר מפעילותו השוטפת. חיסכון (שלילי) זה גדל מ-148 מיליון ל"י ב-1974 לכחצי מיליארד ל"י ב-1976, שהוא גידול ריאלי ניכר בשנתיים האחרונות.

אם נוסיף את הקניות בחשבון ההון לחיסכון השלילי של הסקטור נקבל אומדן לעודף הביקוש שלו, שהוא מודד להשפעת הסקטור על לחצי הביקוש במשק. ההאטה בהשקעות, אשר תרמה להאטה בעודף הביקוש תוך קיומו העלייה הריאלית הניכרת בחיסכון השלילי, הביאה לירידה

ריאלית בעודף הביקוש של כ-3 אחוזים ב-1976, בהשוואה לעלייה של כ-3 אחוזים ב-1975. יש לציין שפעילות הסקטור ב-1976, היתה בכיוון מרסן אך עוצמת הריסון היתה מצומצמת בהשוואה לסקטור הציבורי. כך הסתכם משקל עודף הביקוש של סקטור המלכ"ר ב-42 אחוזים מהיקף עודף הביקוש של הסקטור הציבורי השנה, לעומת 19 אחוזים ב-1975 ובשנתיים מלפני כן.

לוח 5"א

המקורות והשימושים הפיננסיים של סקטור המוסדות שלא למטרת רווח, 1974 עד 1976 (מיליוני ל"י)

1976	1975	1974	
896.1	1,044.6	687.3	סה"כ מקורות פיננסיים
130.6	187.3	245.4	מזה: קבלת הלוואות לז"א
218.7	306.0	134.0	קבלת הלוואות לז"ק
17.0	15.6	25.0	הלוואות מחו"ל
207.8	343.4	244.6	גידול בקרנות
322.0	192.3	38.3	הלוואות לקונסולידציה של חובות ותמיכות אחרות
896.1	1,044.6	687.3	סה"כ שימושים פיננסיים
504.4	546.3	355.1	מזה: גרעון השנת ⁵
55.6	82.5	63.6	גידול רכוש שוטף (מלאי, מזומנים, פיקדונות)
244.1	336.6	197.0	רכישת נכסים פיננסיים
92.0	79.2	71.6	פרעון הלוואות

הערות: הנתונים על השימושים והמקורות הפיננסיים לשנים 1974 ו-1975 מבוססים על מדגם של 18 מוסדות בהשוואה למדגם של 21 מוסדות בנתונים בלוחות האחרים. לשנת 1976 לגבי חלק מהמוסדות לא בוססו הנתונים מאינפורמציה על המאזן של המוסד אלא מאינפורמציה חלקית מהמוסד. כל הנתונים מבוססים על גידול וטו.

6. המקורות והשימושים הפיננסיים של המוסדות שלא למטרת רווח

סך כל המקורות הפיננסיים ירדו ממיליארד ל"י ב-1975 ל-900 מיליון ל"י ב-1976.¹ עיקר הירידה נעוצה בצמצום האשראי שקיבלו מוסדות הסקטור הן מהבנקים והן מהסקטור הציבורי ומספקים וקבלנים. בולטת הירידה באשראי לטווח קצר, הניתן בריבית גבוהה (שעלתה בשיעור ניכר ב-1976): מ-300 מיליון ל"י ב-1975 ל-200 מיליון ל"י ב-1976.² סעיף אחר במקורות הפיננסיים הראוי לציון השנה הינו הגידול בתמיכה של הסקטור הציבורי במוסדות הסקטור. יש להזכיר כאן את ההסדרים (שאישרה באפריל 1976 ועדת השרים לענייני כלכלה) למתן ביטוח הצמדה לקופות חולים על הלוואות צמודות, בסכום של 230 מיליון ל"י.³ הלוואות אלו נועדו לקונסולידציה של חובות, בעקבות גידולו של הגירעון, בין השאר עקב ביטולן של הסובסידיות לאישפוז.⁴

¹ הנתונים על המקורות הפיננסיים לשנת 1976 מבוססים על דגימה ממספר קטן יותר של מוסדות, ומתוך אינפורמציה חלקית ממוסדות על המאזנים שלהם, לפיכך מידת מהימנותם נמוכה מזו של הלוחות האחרים, המבוססים על דוחות הכנסה והוצאה או על הצעות תקציב.

² נתון זה מבוסס גם על ההפרשים של יתרות האשראי מתוך המאזנים ועל אינפורמציה נוספת של היקף אשראי זה, לכן יש לראותו כאומדן חסר, ויש להניח כי בפועל היה גבוה יותר.

³ 200 מיליון ל"י לקופת חולים כללית של הסתדרות העובדים, והיתר לקופות חולים אחרות.

⁴ מימון הפרויקטים המאושרים לקופת החולים הכללית הינו כדלהלן: כשליש — מענק מתקציב המדינה; שליש — הלוואות תקציביות, והיתר — מימון עצמי, שלגביו ניתן ביטוח הצמדה ובפרמיה של 6 אחוזים.

הסעיף "גידול בקרנות" (שהוא אחד מסעיפי המקורות הפיננסיים) הצטמצם אף הוא השנה, מ-340 מיליון ל"י ב-1975 ל-200 מיליון ל"י. קרנות אלו נועדו למטרות ספציפיות, הנקבעות, בדרך כלל, בידי המוסד, כגון קרן להתייקרויות צפויות, קרן לסטיפנדיה, קרנות השתלמות, קרן גימלאות, קרן מיועדת לפרויקטים שטרם בוצעו, או קרנות שייעודן נקבע בידי גורמי חוץ שניתן להשתמש בהן אך ורק למטרה שקבע התורם. בחלק מהקרנות השתמשו גם למימון פרויקטים של השקעות, וצמצומן של אלה הביאה לירידת הקרנות ב-1976.

סך כל המקורות הפיננסיים, בניכוי השימושים הפיננסיים, הינו הגירעון השנתי. זה הסתכם השנה בחצי מיליארד ל"י. בניכוי התמיכה של כ-320 מיליון ל"י (בעיקר תמיכה של הממשלה לקופות החולים), הסתכם הגירעון ב-180 מיליון ל"י. הגירעונות השנתיים בניכוי תמיכות מצטברים מדי שנה בשנה, ובראשית 1977 נאמד הגירעון המצטבר בכ-1.3 מיליארד ל"י.

לבסוף יש לציין את השימושים הפיננסיים. בין הרכיבים החשובים של השימושים הפיננסיים בולטות ההשקעות בנכסים פיננסיים והגידול ברכוש השוטף של המוסדות (מלאי מזומנים ופיקדונות). רכישת נכסים פיננסיים הסתכמה ב-240 מיליון ל"י ב-1976.